

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Volja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

Lišč slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3-1242

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CHelsea 3-1242

No. 242. — Štev. 242.

NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 15, 1936 — ČETRTEK, 15. OKTOBRA, 1936

Volume XLIV. — Letnik XLIV.

POGOJI ZA PREDAJO MADRIDA—SO BILI ZAVRNJENI Fašistični general Franco se noče pogajati

RUSIJA BO IZSTOPILA IZ LONDON. ODBORA, ČE ODBOR NE BO NASTOPI PROTI FAŠISTOM

Pod gotovimi pogoji je španska vlada pripravljena predati Madrid. — General Franco zahteva brez-pogojno in popolno predajo. — Vsi moški pokli-cani za obrambo glavnega mesta. — Strahoviti boji v Oviedo.

BURGOS, Španska, 14. oktobra. — Fašistično poveljstvo naznanja, da je zavrnilo ponudbo špan-ske vlade, da preda Madrid pod gotovimi pogoji.

"Položaj naše armade je tak, da so pogajanja za predajo Madrida brez vsakega pomena. Predaja mora biti popolna," naznanja fašistični glavni stan.

Prvo poročilo, da je bila stavljen ponudba za predajo Madrida, je prišlo iz Salamanke, kjer pravi-jo fašistični častniki, da je vlada pripravljena ta-koj predati glavno mesto v zameno za nekatere "predpravice".

MADRID, Španska, 14. oktobra. — Vlada je pokljala pod zastave vse moške, ki morejo nositi orožje.

Pohablenci, ki niso sposobni, da bi bili poslani na fronto, bodo postavljeni v posebno rezervno skupino.

Naborni častniki si zlasti prizadevajo dobiti v ar-mado mladeniče iz "višjih družb", ker se do sedaj niso zmenili za obrambo glavnega mesta.

Vzdržujejo se govorice, da so uporniki izpraznili Toledo pred prodirajočo republikansko armado.

Vojaško poveljstvo naznanja, da so vladne čete obkolile Huesco.

BURGOS, Španska, 14. oktobra. — Fašistično poveljstvo naznanja, da so uporniške čete vkorakale v Oviedo, kjer je mala peščica vojakov pod povelj-stvom generala Arande vzdržala obleganje več te-dnov.

Po ulicah v Oviedo so se bili ljuti boji, ko so se asturski rudarji počasi umikali iz mesta.

Poročila iz Hendaye v Franciji naznanjajo, da so se branitelji v Oviedo zabarikadirali v katedrali in poveljnik republikanskih čet general Gonzales Pena je zagrozil, da bo katedralo razstrelil.

Iz stolpa so uporniki ves čas uspešno odbijali na-pade rudarjev.

HENDAYE, Francija, 14. oktobra. — Poročila iz fašističnega in vladnega glavnega stana nazna-njajo, da se vrše vroči boji okoli San Martin de Val-leiglesias, okoli 35 milj zapadno od Madrida. San Martin je važno strateško mesto, kajti, če ga vla-dne čete zavzamejo, bo pretrgana zveza med sever-no in južno fašistično armado.

Associated Press naznanja, da so vladne čete že zavzele San Martin, ki je važna postojanka za upor-nike za njihovo prodiranje proti Madridu.

MADRID, Španska, 14. oktobra. — Odeje in bla-zine, katere je vlada zaplenila v Madridu, so bile poslani armadi v Guadarrama pogorju, kjer je za-padel prvi sneg. Zavladal je hud mraz, katerega vojak, ki so prišli iz južnih krajev, ne morejo pre-našati. Mnogi so prvič v svojem življenju videli sneg in smreke.

Mladi poveljnik španskih fašistov Antonio Pri-mo de Rivera, katerega je vlada držala kot ujetni-ka v Alicante, je bil zamenjan za sina ministrskega predsednika Francisco Largo Cabarello, katerega so imeli fašisti ujetega.

BOJ ZA NAJNIŽJO MEZDO SE BO NADALJEVAL

Industrijski tajnik An-drews bo sklical konfe-rencio. — Cilj hoče do-seči po drugi poti.

ALBANY, N. Y., 14. okt. — Industrijski tajnik Andrews je izjavil, da bo v svoj urad sklical konferenco zagovornikov postave, ki določa najnižje plače za ženske in otroke. Konferenca bo skušala najti drugo pot, da pridejo do svojega cilja, navzlic temu, da je zvezno najvišje sodišče razveljavilo tozadevno postavo.

Predsednik delavske zveze za državo New York George Meany je mnenja, da je mogoče priti do tega cilja samo s spremembo državne ustave. — Gverner Lehman je rekel, da ne bo odnehal, dokler ne bo sprejeta in uveljavljena kaka po-stava, ki bo določevala najnižje plače. Obe veliki stranki ste se v svojih platformah izrekli, da bo ustava premenjena, ako bo potrebno.

Postavo o minimalnih plačah je najvišje sodišče razglasilo za protustavno samo v zadevi pralnic, katerih lastniki so se po veliki večini zavezali, da se bodo ravnali po postavnih do-ločbah tudi brez postave. Ko pa je hotel tajnik Andrews posta-vo raztegniti tudi na hotele, so se hotelirji skrili za hrbet ne-kega lastnika pralnice in je bil v njegovem imenu proti posta-vi vložen priziv na najvišje sodišče. In hotelirji so porav-nali stroške lastnika pralnice.

ALARMIST OPROŠČEN

Včeraj je stal pred sodni-kom v Brooklynu prodajalec časopisov Joseph Birnbaum. Policist, ki ga je aretirjal, je pričal: — Ko stopam v nede-ljo po Queens Village, zastli-šim strašno kričanje. Birn-baum je držal pod pazduho šop časopisov in se dl: — Voj-na je napovedana! Rusija, Francija in Italija mobilizira-jo! — Kupim časopis in ga pregledam, toda v njem ni bi-lo nobene črke o napovedani vojni ali mobilizaciji. Aretiral sem ga, ker je skušal spraviti svoje blago v denar pod napa-čno pretvezo.

Sodnik je Birnbaumu resno posvaril in ga oprostil.

MOSKVA, Rusija, 14. oktobra. — Rusija bo izstopila iz mednarodnega odbora za nevmešava-nje v špansko državljansko vojno, ako fašistične države takoj ne prenehajo zalagati upornikov z o-rožjem.

Ruski poslanik Ivan Maisky se je iz Moskve vr-nil v London z naročilom, da izstopi iz odbora, ako odbor takoj ne nastopi proti Nemčiji, Italiji in Por-tugalski.

HENRY FORD ZA LANDONA

Avtomobilski magnat H. Ford, pravi, da je tre-ba Landona izvoliti, ker b o odpravil trgovske omejitve New Deala.

DETROIT, Mich., 14. okt. — Henry Ford je danes odo-bril kandidaturo republikan-skega predsedniškega kandi-data governerja Landona.

Avtomobilski magnat, ki se je uspešno protivil NRA, je rekel, da je imela dežela do-volj New Deala. Več bi ga sko-ro ne mogla prenesti.

London je sinoči govoril na velikem zborovanju, danes je pa obiskal Forda v Dearbornu. Ford je izjavil, da je to nje-govo prvo srečanje z Lando-nom ter nadaljeval:

— Landon je napravil na-me zelo dober vtis. O vsem je dobro informiran ter izvežban v mnogih rečeh; govori odkri-to ter je pošten v svojih izva-janjih; on prav dobro pozna svoje stališče.

V svojem govoru se je Lan-don zavezal za ohranitev a-meriške inicijative ter je po-zival Roosevelta, naj pove, če je skušal spremeniti obliko a-meriške vlade ali ne.

SMITHOVA ŽENA BO VOLI- LA LANDONA

PHILADELPHIA, Pa., 14. okt. — Mrs. Alfred E. Smith bo letos oddala svoj glas za republikanca. V svojem javnem govoru je rekla: — Ponosna sem na svojega moža, ker se je zavzel za Landona. On že ve, kaj je prav. Volila bom Lan-dona. Istotako tudi moji otro-ci. Do letos je vedno vsa naša družina volila demokrata.

SLOV. TAMBURAŠI NA RADIO

V nedeljo bo igral na radio postaji WJZ med deveto in deseto uro do-poldne Slovenski Mla-dinski Tamburaški zbor iz Brookyna, N. Y., pod vodstvom Mr. Gerjovi-cha.

Advertise in
"Glas" Naroda"

W. C. BULLITT JE NASTOPIL SVOJE MESTO

Bullitt je izročil svoje po-verilne listine predse-dniku Lebrunu. — Hvali načelo svobode, de-mokracije in miru.

PARIZ, Francija, 14. okt. — Novi ameriški poslanik v Pa-rizu, William C. Bullitt, je francoskemu predsedniku Al-bertu Lebrunu izročil svoje poverilne listine in mu je za-gotovil, da bo deloval po svo-jih močeh, da se bo prijatel-jstvo med Francijo in Združeni-mi državami še bolj utrdilo.

Predsednik Lebrun je spre-jel Bullitta v Elysee palači. "Naši odnosi se ne nasla-njajo samo na vesele spomine na preteklost, temveč tudi na globoko nagnjenje obeh dežel do načel svobode, demokracije in miru," je rekel Bullitt, ki je prinesel predsedniku Lebrunu osebne pozdrave predsednika Roosevelta.

Lebrun se mu je zahvalil za pozdrave in je v svojem odgo-voru povdaril, da obe deželi ne spoštujeta samo načel svobode, demokracije in miru, temveč tudi postave mirnega napredka in človeškega dostojanstva.

Bullitt in Lebrun sta se oba spomnila pokojnega poslanika Jesse Straussa, katerega je Lebrun označil kot velikega diplomata.

TRIBORO BRIDGE SE IZPLACUJE

Avtomobilisti so plačali Tri-boro Bridge Authority nad \$650,000, odkar je bil most, ki veže tri okraje Manhattan, Bronx in Queens v New Yorku, odprt 11. julija.

V treh mesecih se je peljalo čez most nad 2,700,000 avtom-bilov.

ANGLEŠKO POSOJILO KI- TAJSKI

TOKIO, Japonska, 14. okt. — Poročila o angleškem poso-jilu Kitajski in o sporazumu glede zračnih sil med obema državama razburja uradno Ja-ponsko. Japonci se boje, da bo to posojilo škodovalo Manču-kuo.

LONDON, Anglija, 14. okt. — Angleška vlada je v načelu pri volji dovoliti Kitajski večje posojilo, toda vlada zanikuje poročilo, da so bila tozadevna pogajanja že končana.

O n i , ki so zamudili ali prezrli prva nadaljeva-nja romana "Grad Hubertus", lahko začno v današnji izdaji čitati to mojstrsko delo. Niko-mur ne bo žal!

RUDARJI V DRŽAVI UTAH SO ZASTAVKALI

Zahtevajo večje plače in premembo delovnih ur. Industrija je skoro po-polnoma vstavljena.

SALT LAKE CITY, Utah, 13. oktobra. — Najvažnejše rudniške industrije države Utah skoro popolnoma počiva-jo, ko so delavci v glavnih in-dustrijah zastavkali. Delavci zahtevajo višje plače in natan-čno ureditev delovnih ur.

Unijski uradniki zatrjujejo, je pri tem prizadetih 8000 de-lavcev.

Rudarji v okrajih Eureka in Dividend v osrednjem Utahu, 600 do 700 po številu, niso pri-šli na delo. Delavske unije so z veliko večino glasovale, da za-htevajo 50 centov povišanja plače na dan.

V Tooele, 40 milj južnozapa-dno od Salt Lake City, je za-stavkalo okoli 400 delavcev v topilnicah, toda 175 rudarjev ni hotelo pristopiti k stavki, dokler jim tega ne odobri med-narodna unija.

RUSI ZOPET PROTESTIRAJO V LONDONU

Zahteva takojšnje skli-canje odbora za neumešavanje. — Zagrozila je z izstopom iz odbora.

LONDON, Anglija, 14. okt. — Ruski zastopnik v odboru za neumešavanje v špansko državljansko vojno Mojsejevič Kagan je predsedniku odbora lordu Plymouthu izročil nov protest sovjetske vlade.

Sovjetska vlada zahteva, da je čim prej sklicana odborova seja, da razpravlja glede ruskega protesta proti Nemčiji, Italiji in Portugalski, ker so kršile nevtralnno pogodbo.

Novi protest, ki še ni bil vro-čen vsem članom odbora, vse-buje predloge, kako bi bilo mo-goče preprečiti kršitve nev-tralnne pogodbe.

Odbor glede prvega ruskega protesta ni ukrenil ničesar, ker Rusija ni stavila določnih pred-logov. Iz tega razloga je sedaj Rusija v svojem drugem pro-testu stavila določne predloge. Merodajni krogi so mnenja, da se bo ruski zastopnik Kagan vrnil v Moskvo, ako odbor ne bo sklican, da kaj ukrene, da bo vsako umešavanje tujih drž-av v špansko državljansko vojno preprečeno.

DE VALERA JE STAR 54 LET

DUBLIN, Svobodna Irska je praznoval pri delu v svoji pisarni. Spomladni je bil v Švi-ciji. Kjer se je dal operirati na o-čeh.

COUGHLIN SE JE RAZJEZIL NA POROČEVALCA

Coughlin pravi, d a bo časnikarja raztrgal na kose. — Bojeviti župnik mu je zbil naočnike.

BOSTON, Mass., 14. okt. — Župnik Charles E. Coughlin je rekel, da bo počakal na ne-kega časnikarja, da ga zgrabi za vrat, ker se je v Providence vmešal v njegov razgovor z voditelji njegove stranke.

Časnikarski poročevalec J. Barry odločno taji, da bi se bil kaj vmešaval ter pravi, da je pripravljen stopiti pred rev. Coughlina.

Župnik Coughlin je v hotelu razburjen hodil po svoji sobi in rohnel: "Če ga dobim v svo-je roke, ga bom raztrgal na kose."

Coughlin je iz žepa izvlekel list papirja in rekel, da ima za časnikarje neko novico, da pa je poročevalcem ne mara izdati, temveč si jo bo prihranil za svoj govor v soboto.

Barry pravi, da je bil z dru-gimi časnikarskimi poročevalci v hotelu, kjer se je Coughlin razgovarjal s svojimi pri-staši, in je čakal na konec raz-govora. Naenkrat pa je prišel Coughlin, mu zbil naočnike in ga pritisnil k steni. Barry pr-avi, da je Coughlin nanj naj-brže zato hud, ker ga je v Bostonu izpraševal o njegovi politiki.

MILITARISTI ZAHTEVAJO REFORME

Vojni minister zahteva večji vojaški vpliv v vladi. — Koki Hirota mora prej rešiti druge važnejše zadeve.

TOKIO, Japonska, 14. okt. — Vojni minister general Jui-či Terauchi in mornariški mini-ster admiral Osami Nagano sta ministrskemu predsedniku Koki Hiroti vročila zahtevo, da pride vojaški vpliv v vladi do večje veljave.

Koki Hirota je zahteval, da se ta zadeva preloži na poznej-ši čas, ker je sedaj treba rešiti več drugih važnejših vprašanj, kot je proračun, nadzorstvo nad električno industrijo in davčne reforme. Oba obramb-na ministra pa sta se odločno uprla vsakemu odlašanjju. — Vsled tega nastopa militaristov prevladuje mnenje, da so dnevi Hirotove vlade šteti.

je praznoval pri delu v svoji pisarni. Spomladni je bil v Švi-ciji. Kjer se je dal operirati na o-čeh.

"Glas Naroda"

(A Corporation)
Owned and Published by
SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY
Frank Sakser, President L. Benedik, Treas.

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
422 West 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Na celo leto velja na Ameriko in	Za New York za celo leto	\$7.00
Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenem nedelj in praznikov

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1242

POGLAVJE O VIŠJH CENAH

Ker republikanci drugega ne morejo, pravijo, da se je življenje pod New Dealom podražilo. Prejšnji teden se je Al Smith pritoževal nad visokimi cenami. Republikansko časopisje kriči, da so izza leta 1933 poskočile cene živlom za 40 odstotkov.

Časopisje pa ne pove, da so bile v primeru z letom 1933 cene leta 1929 sto procentov višje; to je bilo takrat, ko je dosegla republikanska prosperiteta svoj višek.

V splošnem pa pomeni povratek k višjim cenam povratek k prosperiteti.

Republikanci menda ne bodo trdili, da je bilo leto 1933 normalno leto. Javnost prav dobro ve, da ni bilo normalno. Bna nasprotno: bilo je leto največje panike v zgodovini Združenih držav. Dežela je bila v krepkih uničujoče deflacije, ki je pahnila cene na neverjetno nizino.

Če bi bili demanti po dolarju ducat, bi bili še vedno poceni, če bi nihče ne imel dolarja.

Tak je bil položaj leta 1932 in 1933. Cene so bile nizke, ker ni bilo denarja. Hlebec kruha je bil mogoče cent ali dva cenejši kot je danes. Pa kaj je pomagalo, če pa milijone družin ni imelo denarja za hlebec kruha.

Al Smith, Landon in Hoover tarnajo nad visokimi cenami, ne omenjajo pa mezd. Ne omenjajo jih zato, ker so mezde višje.

Leta 1933 so stali ljudje v vrstah in čakali, kdaj jim bo usmiljena roka nalila krožnik juhe ali jim dala kos kruha. Danes jim v največ slučajih tega ni treba več. Nekaterim je vlada preskrbela delo in zaslužek, dosti so jih zaposlili privatniki.

Republikanci obljubljajo: — Če bomo zmagali, bodo cene živlenskim potrebščinam tako nizke kot so bile leta 1933.

To se pravi: — Če bo Landon izvoljen, bo vrgla republikanska stranka deželo tja, kjer jo je Hoover pustil. Landon, in republikanci hočejo oživiti tisto politiko, ki bi bila leta 1933 skoro uničila deželo.

Panične cene, prazne denarnice, prazne košare in prazni želodeci.

Glas za Landona je glas za Hoovera.

CANKARJEV KIP

Cankarjev kip, ki bi imel biti odkrit na Zahvalni dan v Jugoslovanskem kulturnem vrtu v Clevelandu, pogrešajo izza prejšnje srede.

Kip je poslala ljubljanska mestna občina v dar clevelandskim Slovencem. Ker je dobil Baraga pred Cankarjem prednost, je bil kip spravljen v nekem skladišču v Gordonu parku.

Zdaj se je dognalo, da sta poleti prišla ponj dva čuvaju neznanca človeka in ga odpeljala. Kam, clevelandska javnost ne ve.

Upamo, da bo kip določenega dne postavljen v Kulturni vrt, kamor je bil spočetka namenjen. Če ne bo, se je zgodilo, bodisi nezastisno pobalinstvo, ali pa neodpustljiv in najhujše obsodbe vreden zločin, ki si ga skoro ne drznemo naprtiti nobenemu našem posamezniku, še manj pa kakšni slovenski politični frakciji.

Če kipa ne bo mogoče najti, naj ostane v Kulturnem vrtu Cankarju namenjen prostor prazen.

Naj bo praznina v Kulturnem vrtu spomenik vandalstva in nekulture tistih elementov, ki imajo to zločinsko dejanje na vesti.

Društvo sv. ANE
št. 105 K. S. K. J.

praznuje 18. OKTOBRA s v o j o

TRIDESETLETNICO

na 62 St. Marks Place, New York City

GOVORI PETJE DEKLAMACIJA
UMETNI PLES KRATKA IGRA
SALJIVA SLIKA

Izborna postrežba.
PO PROGRAMU ZABAVA IN PLES

Pričetek točno ob 6. uri.

Za obilno udeležbo se pri poroča — Odbor.

Pod vaško lipo.

Piše kakor misli FRANK KERŽE

Velika važnost bodočih volitev.

Odkar obstoje naše države, smo imeli vsaka štiri leta predsedniške volitve. Bile pa so dokaj enakomerne, to se pravi: ljudstvo je volilo, ampak nikdar zase. Vse volitve so bile vselej vprašanje gospodarsko močnih skupin. Zato imamo take zakone, ki vselej in povsod varujejo denarno in gospodarsko moč, nikdar in nikjer pa ljudstva. To je bilo k večjem omenjeno med kampanjo s pripombami, da bo delo in polna pelca. Kakšno delo, kako plačano — vse to in mnogo drugega je bilo puščeno na milost in nemilost tistih, ki so delo dajali in plačevali.

Na ta način se je naša demokracija zlorabljala na vseh koncih in krajih. Ker je bila svoboda, so svobodno izkoristili, jemali, izrabljali navadnega človeka, ki je moral delati za svoj vsakdanji kruh.

To je bilo seveda povsem nepačno. Demokracija, kolikor se tiče posameznega človeka, se mora vselej gibati v okviru gotovih meja. Drugače postane navadno divjaštvo.

In to, kar smo imeli v naših državah na gospodarskem polju, res ni bila več demokracija, ampak pravo divjaštvo. Majhne plače, brezmejno izkoriščanje in izrabljanje, delave brez protekcije in varstva. Nikdo se ni zanimal zanj ali vpraševal, kako živi, kakšne obveznosti ima doma, ali shaja ali ne. Vse to ni brigalo ne vlade ne strank.

"Vsaj je za vse enaka prilika," so rekli. "Vsakemu je dano na svobodo, da si pomaga."

Kakšno priliko je imel delavec, ki je garal navadno po dvanajst in več ur na dan za plačo, ki ni zadostovala niti za vsakdanji kruh? Kakšno priliko je imela njegova žena in njegovi otroci? Če gre revež mimo velike prodajalne, vidi v oknih vsega — ampak če želi kaj kupiti zase, rabi denarja. Če žena in otroci rabijo obleke ali stanovanja — kako naj to dobe, če nimajo s čim?

Naša demokracija je bila torej v življenjskem in gospodarskem pogledu popolnoma divja. Kdor je imel, je zmogel vse, imel vse prilike in vsa svobodo. Kdor ni imel, je bil revež.

Vse to je šlo dolga leta in prva velika sprememba je prišla šele v zadnjih treh letih. Pod pritiskom svetovne evolucije je prišlo vprašanje na dan: — kje smo — kam gremo? In pokazala se je žalostna slika: tukaj smo, toda v kakšnem stanju. Bogastvo te zemlje je prišlo v roke nekaterih. Pogojev za človeka vredno življenje nobenih. Brezmejno izkoriščanje narave in človeka — ali naj to bo tista velika demokracija, svoboda, prilike?

In prvič je ljudstvo izpregledalo in videlo, kako je vse izgubilo. In bilo je nemirno, nevoljno in doli po severo-zapadu so se že zbirali oboroženi kmetje, da varujejo svoj dom.

V teh težkih in nevarnih časih smo imeli na krmlju moža, ki je ne samo videl vse to, ampak tudi razumel. Zasnoval širokopotezne načrte in začel z delom, da preide demokracija tudi na gospodarsko in socialno polje. Prvi v zgodovini naših držav je pokazal ljudstvu, da je vlada ne samo zanj, ampak njegova, če hoče.

Vlada za ljudstvo? Kaj takega Amerika ni bila vajena. Kako tudi — vsaj smo imeli malo prej Hooverja, ki je klical veleindustrijalce, denarne mogotce, bankirje in druge podobne kaste, se posvetoval z

njimi, prosil jih pomoči. Niti na mislih mu ni bilo, da bi bil klical ljudstvo. Prišli so sicer tisoči veterani, ki so trkali na vlado tako dolgo, da so jih razpodili z bajoneti.

Ljudstvo se je začudeno vpraševalo: vlada — kaj nam pa more dati? Kako pomagati? Predsednik Roosevelt ni čakal, da se ljudstvo najpoprej zadostno izuči in izobrazi — da gre na volišče in izbere zastopnike, ki bodo delali res za ljudstvo. Odredil je stotine, tisoče milijonov in začel v velikem obsegu to, kar so delali poprej podjetniki in industrijalci v manjšem. In milijone ljudi je prišlo do kruha po čisto novim in do zdaj nepoznanim delodajalcem — vlado.

In ljudstvu se je začelo jasneti. Vlada more, vlada sme — kaj more in sme? Vse. Aha, zdaj šele je začelo postajati jasno ljudem, zakaj so to skrivnostno moč — vlado — tako varovalni zase tisti, ki imajo. Zato, ker so z njeno pomočjo mogli in smeli — vse.

Veliko važnih dogodkov je bilo v preteklih šestdesetih letih v razvoju naših držav, ampak nobenega ni večjega in važnejšega kakor je ta. Tista skrivnostna zakladnica, za katero so vedeli samo bogati in premožni, je takorekoč čez noč postala poznana vsem. Ali se vam zdi kaj čudnega, če danes vpijajo, lažejo, kriče, očitajo predsedniku, da je predramil ljudstvo in pokvaril račune velikih in privilegiranih? Zdaj boste razumeli, zakaj se je peljal stari Rockefeller v Florido za veliko solčno rožo na prsih.

Zakaj je povabil zvit Ford gladko obritega Landona na svoj dom, zakaj so prispevali v republikanski fond države Maine multimilijonarji DuPont in drugi. Imeti hočejo zase tisto, kar je bilo njihovo stošestdeset let — vlado v Washingtonu, da bi delali še naprej, kakor so do zdaj. Da bi grabili, ropali in jemali naravi in človeku in spravljali na svoje že itak prevelike kuppe.

Jasno vam bo, zakaj je danes toliko fašističnega gibanja v Ameriki. Privilegirana kasta se boji ljudstva, zato si želi imeti kakšnega Mussolinija, Hitlerja — pa tudi Stalina bi se ne branili, samo da bi imeli nekoga, ki bi z enim mahom pobral ljudstvo to, kar prehaja danes v njegove roke — vlado. Oni čisto dobro vedo, da so na umiku, da se bodo začele pol drugi sto let delane krivice popravljati in da bo plačal račun tisti, ki je jemal vse zase.

To je tisto, kar daje bodočim našim volitvam toliko važnost. Gre se enostavno za to, da se z ogromnim kapitalom in velikanskim blufom podere, kar je zgradil predsednik Roosevelt. Da se spravi na predsedniški stol možička, ki ga je našel in odbral zloglasni Hearst.

Kolikor časa obstajajo naše države, smo imeli dve stranki republikansko in demokratično. Dva imena, ki pa nista imela med sabo nobene razlike. Vlada je bila, kakor sportna skupina: eni oblečeni belo, drugi rdeče — oboji spadajo k eni in tisti skupini. Samo ob leče se jih drugače, kadar nastopijo v igri. Zmaga belih — zmaga rdečih — vse to ni pomenilo drugega kakor globokega: aha, in s tem se je vse končalo.

Take so bile torej volitve v preteklosti. Danes se je pa vse to temeljito izpremenilo. Mesito igralcev, ki bi jih ločilo ime in obleka, imamo skupine, ki imajo notranja prepričanja, principe. Volivci na bodočih volitvah ne pojdejo domov po

zmagi ali porazu z zavestjo, da so taki zdej, kot po hrbitu. Zakaj to bodo volitve naše bodočnosti. Ali dobi ljudstvo vlado v roke in nadaljuje s potrebnimi reformami, ali pa jo dobe denarni mogotci, katerim bo do tega, da dopovedo ljudstvu, da je bila vse skupaj samo pomota. Da je tem bolje, čim prej pozabijo to.

Jaz sicer ne verjamem, da bi dobila republikanska stranka, toda nevarnost je. S to stranko je pred vsem organiziran velekaptal, kateremu je do tega, da pride v Washington vlada, da ki bo varovala njihove interese. Bila bi to največja nesreča za ljudstvo, zakaj to bi pomenjalo najmanj četrstoletnja zavor vsakega napredka. Kdor ima vlado, tisti ima moč in s to močjo se doseže lahko vse.

Kakšna nevarnost bi bila lahko za nas, ki smo naseljeni, četudi državljeni že vrsto let. Rooseveltu očitajo vse mogoče, najbolj pa povdarjajo to, da je "rdeč." In v enem izmed govorojev je rekel manager Hamilton, ki vodi Landonovo kampanjo, tako: če ni Roosevelt rdeč, pa naj dokaže s tem, da izžene iz naših držav vse tiste, ki so rdeči ali ki simpatizirajo z njimi.

Zdaj pa nastane vprašanje: kdo je rdeč? V Ameriki imamo žensko organizacijo, ki je znana pod imenom D. A. R. to pomenja — Daughters of the American Revolution, po naših: hčere ameriške revolucije. Ta organizacija je ultra patrijotična in izlaja od leta do leta posebno knjigo, v kateri so imena raznih prominentnih oseb, ki jih štejejo med "rdeče." In med nevarnimi "rdečimi" vidimo tudi Mrs. Eleanor Roosevelt, ženo našega predsednika.

Ne pojdem dalje v tem vprašanju, pravim pa le to: če je rdeča žena predsednikova, potem bomo rdeči mi vsi, ki smo prišli v Ameriko. In če bodo začeli republikanci z izgoni po tem receptu, potem ne ostane nikdo izmed nas tukaj.

Človeku se zdi vse to bolj neverjetno — ampak ni. Zakaj po principih fašizma je rdeč vsak, kdor se ne strinja z njim. In fašisti so tisti, ki se danes bore z vsemi mogočimi sredstvi, da vržejo Roosevelta in postavijo možička iz Kansasa na tron. Ne pozabimo nikdar, da kdor ima vlado v rokah, ima moč — in s to močjo se doseže lahko vse.

Dodajam samo še to, da je gospa soproga republikanskega kandidata Landona članica organizacije D. A. R., zakaj s tem vemo vsi čisto za gotovo, koliko je ura.

V Ameriki je danes na deset tisoče del po vseh krajih, ki imajo poseben pomen za delavca. Če vidite tablo, na kateri je zapisano: U. S. A. — Public Works ali kaj podobnega, tedaj je vredno, da se ustavite, denete klobuk raz glavo

Peter Zgaga

IN SEDA J JE TISTI ČAS...

Zmleto je in v kadi, in pravi včas, če se mu zljubi — klok, klok — kot stara koklja. Prvi dan je bilo vse mirno

in mislite. Prvič v zgodovini naših držav je vlada tista, ki daje delo. Kaj to pomenja, si je težko predstavljati. Delati mora navsezadnje vsak, če ne tukaj, pa tam. Ampak delati za privatna podjetja, o katerih veš, da te izkoriščajo ali pa delati za vlado, to je taka različka, da jo človek prav lahko ne pojmi. Pri privatnem delu si izrabljan, da je uničeno v tebi vse, kar je človeškega. In kadar nisi več tisti, ko si bil, te vržejo na cesto. Kaj jih brigaš ti potem. — Drug na delo, ki je močan in mlad. Delo za profit nima duše, ne čuta, ne odgovornosti. Dokler zajema iz tebe profit, si dober, kadar ga ni, si na cesti ko kužek, ki izgrubi svojega gospodarja.

Vse to misli, ko stojiš pred tako tablo in bodi vesel, pa če se ti še tako slabo godi. Vesel zato, ker ti ta tabla kaže začetek nove človeške dobe, ki se ne obeta v bodočnosti, ampak je že pri nas. Če že moraš delati, delaj za tistega, ki te ne bo izkoriščal — to je za vlado. S tem polagaš ves temelj ne samo svoji bodočnosti, ampak pred vsem bodočnosti svojih otrok. Vesel bodi, da ne bodo sužnji vlekaptalu, kakor si moral biti ti.

In ne pozabi enega: bodoče volitve bodo določile, ali nadaljujemo z velikim započetim delom, ali pa pademo zopet v stara zla. Volili bomo, ali je Amerika za vse, ali samo za nekatero. Ali nadaljujemo z delom, da bomo imeli vsi pravico do svojega deleža, ali pa bomo zopet pobirali mrve, ki bodo padale raz kapitalistične mize. Ali postanemo res svobodni ljudje, ki bomo imeli nekaj od življenja, ali pa klonemo glave, da nas vprežejo v jarem, ki pomenja moderno sužnost.

Ne pozabimo enega: bodoče volitve niso volitve strank, ampak principov in pravice. Ne dajmo iz rok, kar smo dobili danes, ampak borimo se za večje in boljše. Potem bo nekaj vredno naše življenja.

Ne prodajmo samega sebe v moderno sužnost, ampak pomagajmo graditi boljše in pravičnejše življenje na svetu.

IŠČE SE ČEVLJARJA,

izvežban na "Hand Made Shoes", ki zna vse od kraja delati, stalno delo, plača po dogovoru. Pišite na M. JANSCHA MARYSVILLE, WASH.

Preživite BOŽIČ

V STARI DOMOVINI

Canardova pragra priredi tri izlete v staro domovino. Val trije izleti se bode vršili v času, da bo slehernemu, ki se jih udeleži, mogoče preživeti božične praznike med svojeli.

IZLETI SE VRŠE NA PARNIKIH:

QUEEN MARY
ki odpluje iz New Yorka:
dne 2. decembra ter 16. decembra

BERENGARIA
dne 9. decembra

Na prvem izletu bo spremljal izletnike MILAN EKRRVIČ, član newyorškega urada Cunard Line; na drugem ALFRED MARKUS, ki je istotako član newyorškega urada; na tretjem pa HENRY WEBER, član škaškega urada Cunard Line.

Za vse podrobnosti glede cen, potnih listov, povratnih dovoljenj itd., se obrnite na:

POTNIŠKI ODDELEK "GLAS NARODA"
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

sedaj: pa že rogovili in ga bo treba kmalu spraviti na varno. V duhu ga vidim, kako bo nekoga večera privrnil iz pipe in se zapenil v čaši kot bi hotel reči:

— Tak sem, Zgaga, pokusi me. Letos bova imela krajšo kompanijo kot sva jo imela prejšnja leta. No, zimo bova že prestala. Nisem prav posebno močan, toda podcenjevati me ne smeš. Pamet imej, ko se boš meril z menoj. Včasih še drugačnega tiča vržem kot si ti. Na zdravje torej!

Nekaj takega bo hotel povedati, ko bo privrskal iz pipe in se zapenil v kozarcu.

Pa bomo že poskrbeli, da ne bo preveč govoril. Ne bo imel časa, kajti žela je hud gospodar.

Žela ga bo užugla, če ga nobena druga sila ne bo.

Če sedaj govoriš z newyorškim rojakom, se moraš nekotiko točneje in razločneje izražati kot naprimer poleti ali spomladi.

Vprašanje: — Ali se kaj dobro dela? — ne zastojuje.

Če mu kaj takega rečeš, te bo takoj vprašal: — Kaj misliš, da se dela: vino ali slanički?

Ne rečem, da bi ga bilo težko delati, toda čakati je nerodno. Človek bi skoraj skoprnol od same nestrpnosti.

Kajti dolga je pot iz bakse v kad in iz kadi v sod. In ko je enkrat v sodu, moraš najmanj do sv. Martina čakati, da si ga na prvo potrebo privoščiš.

Pravijo, da da Californija najboljše vino, kar ga premore Amerika.

Ne bom ugovarjal. Dobro je, da bi ga angeljci pili, samo malo premočno je.

Mission, zinfandel, alecanto, muškati, gragnano...

Izborna grozdja, toda sok ima lastnosti kraške mule.

Za naše želodce, ki so čvicka vajeni, je najprimernejši vinček iz ohiškega ali newyorškega grozdja.

Pogoj je seveda, da ga prav napraviš... Tako naprimer kot ga znata delati rojaka Eršte in Božglav v Clevelandu.

Za californijsko je pa ne nadkriljiv mojster Frank na Žiberšah.

Sveta nebasa, kakšno kapljo imajo...

Kakor sem rekel, je zame in za naše ljudi najbolj primerna priča iz newyorškega oziroma ohiškega grozdja.

Vino je lahko in našemu evičku podobno. Svetlordeče in kristalno čisto, tako da vidiš skozi steklenico, ko jo pri natananju objemaš, svoje prste najmanj petnajst inčev dolge.

Rdeče vino je dobro za vse: za žalost in veselje, za mraz in vročino; odpravi glavobol in uravna prebavo, in če ni drugače, tudi glavobol povzroči.

V mojem rojstnem kraju je živel slavn zdravnik Štverak, ki je z rdečim vinom oziroma s cvičkom zdravil in ozdravil vse želodčne bolezni.

— Gospod dohtar, — mu je rekel zgaran rudar, — nekam čudno zaprt sem, nikamor se ne premakne.

— Par flaš cvička popij, — mu je rekel in potegnil iz žepa pet kron, — in če ne bo pomagalo, vzemi še malo lopatike zraven.

In pomagalo je. Včasih cviček, včasih lopatika. Sempatam mu je pa kateri potežil: —

— Gospod dohtar, zdi se mi, da imam kolero. Tako mi je kot da bo šlo vse od mene — želodec s črevesjem vred.

— Nu, tukaj imaš 5 kron — pa ne kupi geruža, zatraceni, — ampak par flaš cvička popij. In če bi sam cviček ne pomagal, pogoltni s cvičkom vred tudi zamašek, s katerimi so bile flaše zamakene. Ni vrag, da bi te ne zaprlo.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

BERNARD GERVAIS:

VRAŽJA NEDELJA

Nedelja je. Lekarna gospoda Jujuba je po prefektovi naredbi zaprta. Za zaprtimi vrati si preganja gospod Jujube v mračnem lokalu dolgočas s tem, da tole nekaj v možnarju in stresa prašek v skodelico. Gospa Jujube se poigrava s številkami na klaviaturi avtomatične blagajne.

To ti prežene iz glave težke misli. Gospod Jujube uboga žena in gre na izprehod.

Ker je pa to prvič po dvajsetih letih in se je skoraj že odvadil hoditi po ulicah, pride nesreče v svoji neprevidnosti pod avtomobil, ki ga vrže na tla. Požrtvovalni ljudje ga pobero in odnese domov.

Ko pa pridejo do njegove lekarnice, nalete na strogega stražnika.

— Kaj pa je to? Ranjenec? No torej, že dobro, gospoda. Ker je tale lekarna danes zaprta, ga odnesite kar h Calomelu, vogal ulice Mironton.

Gospod Jujube: — Oh! — in od groze se onesvesti.

Na česti pred zaprto lekarno se slišijo koraki strogega redarja, ki mora paziti, da se ne krši prefektova naredba o zapiranju lekarn.

Vse to je zelo žalostno. Pred lekarno se zasliši glas strogega redarja, ki zadržuje nekoga pred lekarno:

— Da, tale je danes zaprta. Če kaj potrebujete, se morate obrniti na Calomelovo lekarno na oglu Avenue Machinchose in ulice Mironton. Ta ima danes pravico prodajati.

Gospod Jujube neha toleči, odloži možnar in pravi ženi:

— Si slišala stara? Zopet naš klient ki ga pošilja ta cepec h Calomelu.

Gospa Jujube odgovori trpko:

— Ta je že dvanajsti v picli uri!

Gospod Jujube:

— Prepevdati mi imeti v nedeljo lekarno odprto, kdo je pa kaj takega že kdaj slišal? Lekarna je bila celih dvajset let vedno odprta in v katero si je že marsikdo izhodil pot. Pa si prizadevaj dobiti čim več odjemalcev, a čez dvajset let, ko se že pripravljaj požeti sadove svojega dela in truda, moraš poslušati stražnika, kako ti pošilja ta kader zvestih odjemalcev naravnost h Calomelu! Ali ni to strašno? Človek bi kar obupal.

In zopet se zasliši glas stražnika, ki dopoveduje nekemu, da je lekarna zaprta in ga pošilja v dežurno.

— Zaprto, da, da, gospod, zaprto po strogi naredbi gospoda prefekta. Obrniti se morate na gospodu Calomelu, vogal ulice Mironton.

Gospa Jujube:

— Čuj dragi moj, ni dobro, da čepiš ves čas tu kot v ječi in poslušas te pogovore, ki te po nepotrebnem razburjajo. Saj se spati ne boš mogel in porabil boš ves veronal, kar ga imamo v zalogi. Pojdi malo na izprehod. Uhogaj me, dobro ti svetujem. Pojdi na izprehod.

Selo Moste pri Ljubljani

Že dolgo niste slišali ničesar od mene. Pa kaj naj pričam? O ubojih, umorih, wholesale tatvinah, poverljivih, podkupninah, o barvilih, s katerimi si dame barvajo svoje ustne in nohte? Vsega tega imate v izobilju. Dame nosijo tudi tukaj kratka krila in nič ne skrivajo svojih čarov; tudi nosijo na levem ušesu majhne klobučke, itd. Da imajo mnogi gospodje lepo rdeče nosove, to naj bo mimogrede omenjeno.

Da posežem nekoliko nazaj, moram poročati, da je delavski praznik 1. maj potekel tukaj skoraj neopaženo, kakor vsak drugi navadni delavnik. Delali so vsi tovarniški in drugi obrtni in tudi ni bilo nobenih sestankov ali obhodov. Pač pa sem na večer naletel v neki gostilni na skupino delavcev, ki so politizirali in govorili o Mr. Etbinu Kristanu. "Anga taega nam manjka zdaj tukaj, Taega bi necal, Bog ve, ako še živi." Povedal sem jim, da je še alive and kicking in da živi, kolikor jaz vem, v Grand Haven, Mich., da pa natančnega naslova ne vem.

Med newyorškimi Slovenci dobro znana gospa Kristina Obkircher rojena Ladstaetter, povila je pred dvema mesecema krepko hčerko, ki je bila krščena na ime Gerta (Gertrud, JERICA).

V Ljubljani so bili letos med drugimi Mr. Viktor Kubelka, Mrs. Angela Kosirnik iz Doba pri Domžalah in Mr. Josip Plevnik; hotelir iz Cleveland, O., s svojo dražestno hčerko Alice in hčerko Pavlino, ki je

Dopisi.

poročena z generalštabnim polkovnikom g. Burjo. Mr. Plevnik je povsod nastopal kavalirski, tla, še preveč kavalirski. Prepovedal je skoro vso južno Evropo. Posebno si je vcepil v svoje srce rumnske železniške prevoznike, ki so mislili, da imajo pred seboj kakega greenhorna, a so se jako motili.

Z velikim zanimanjem čitam objektivne razprave p. rijatelj Frank Keržeta. Veseli me, da se je vrnil k svoji prvi ljubezni — New Yorku. Kot večletni narodni borec je tudi on dobil plačilo sveta — nevaležnost. Popolnoma se strinjam z njegovim naziranjem, da vojne v Evropi še tako hitro ne bo, ker so vse države preveč zadolžene. Američani so se pa tudi toliko spametovali, da ne posedajo denarja in tudi ne dajejo živčaja in municijo na "puf." Navodilo Mr. Keržeta, da bi se združile vse ameriške slovenske organizacije v eno celoto, pa smatram za popolnoma neizvedljivo iz razlogov, ki so vsakemu znani, in katere prijatelj Mr. Janko N. Rogelj, Cleveland, O., najbolj pozna. Že pred leti se je z veliko vne- mo poprijel poverjenega mu dela, a mislim, da je že sprevidel, da so vsi poskusi zaman, postal bi moderni Sisyphus.

V prijaznem trgu v Ribnici poročil se je 14. septembra Tone Lovšin, hišni posestnik, oštr in mesar z gospodično Albino Mihelič iz Kota pri Novi Štifti. Zenin je iz ugledne hiše Štekljčkove iz Ribnice, in nečak Mrs. in Mr. Benedika, upravitelja Glas Naroda. France Lovšin, strojnik pri Glas Narodu je njegov bratranec. Ako se bodo vsa voščila, ki jih je prejel mladi simpatični par, uresničila, potem bosta imela ta dva zakonca že na tem svetu nebesa.

Podjetni hotelir France Miklič zagtegnil je svoj hotel Metropol za 21 metrov. Elegantna stavba nasproti glavnega kolo-dvora ima 164 sob, tri dvorane v zborovalno in veselilne svrhe in lepo kavarno. Za dobro jedajoč in pijačo skrbi sin Karla, ki je znan po vsej Jugoslaviji ne samo kot izvrsten lovec, ampak tudi kot dobrasrčen

mož, ki podpira reveže karkoli je mogoče. Je zet splošno spoštovanega izseljeniškega komisarja Franca Finka, moža ki z veliko vno mo delo za dobrobit izseljencev in pomaga posebno tistim, ki so izgnani iz različnih evropskih držav in se vračajo v Jugoslavijo brez be- liča v žepu. V vseh takih slu- čajih gleda g. Fink na to, da izposluje pri železniški direk- ciji brezplačno vožnjo. So pa med izseljenci, ki se vračajo v domovino, tudi taki, ki to do- broto izrabljajo. Imajo denar zaštit v spodnjih hlačah in ja- dikujejo, da so brez vseh sred- stev.

Kakor znano, je Bled, naš kinč nebeski, postal lahko re- dem svetovno letovišče. Dobra hrana, lepi hoteli, prijetna okolica in čisti gorski zrak pri- vabljajo vsako leto letoviščarje iz vseh delov sveta v ta prelepi kotiček. Vključ frekvenci je pa zašel hotelir Kerda v de- narne težkoče. Vse njegovo premoženje, jezero, grad in par hotelov je bilo prodanih 25. av- gusta na javni dražbi za 23,400,000 dinarjev. Vse komple- kse je združila Zadrzna gos- podarska banka za skupno vsoto 23,400,000 Din. Dobro je pri vsem tem, da niso vsi ob- jekti prišli v tuje roke in da jih je kupila domača banka. Kako misli Zadrzna gospodar- ska banka z kupljenimi objekti razpolagati, še ni določeno.

Tukajšnja javnost se jako zanima za smrtne slučaje naših rojakov v Ameriki. Naj tedaj navedem tukaj nekaj smrtnih slučajev v domovini, ki bodo gotovo zanimali nekaj rojakov.

Konec maja je na Vrhniku za- tisnil oči lesni veleindustrijalec Josip Kunstel v starosti 77 let. Bil je rojen na Vrhniku in umni in sijajen gospodar.

V prijaznih Domžalah je umrl Janežič Josip, posestnik in mesar.

V Trebnjem je umrl Miroslav Pehani, šolski upravitelj v pokouju.

V Celju je umrla Ana Majdič, vdova veleindustrijaleca in ve- leposeselnika Peter Majdiča. So- rodniki te družine so naši pri- jatelji Andrej, John in Mike Pirnat v New Yorku.

V Ljubljani je umrl po dol- gotrajni bolezni Ante Grom, carinski revizor v pokoju, star 70 let. Ante Grom je brat na- šega prijatelja Fric Groma iz New Yorka, ki se v kljub svo- jim 76 letom jako dobro drži in vživja svoje prihranke na zmeren način.

V Ljubljani je umrl prijatelj Janko Česnik, dobra črnomal- ska dušica, star 76 let. Za- pustil je vdovo brez otrok, ki vodi še naprej dobro manufak- turno trgovino.

Umrli je tudi v Ljubljani Jo- sip Mazi, direktor I. državne realne gimnazije. Sestra umrle- ga je omožena v Little Falls, N. Y. Njene imo mi je nezna- no, vendar se hvaležno spo- minjam tistega dne, ko smo bili člani Slavca v njeni hiši imenitno pogosteni.

Korvetni kapitan v pokoju in hišni posestnik v Ljubljani Venceslav Kubelka, brat rojaka Viktor Kubelke je umrl 24. ju- lija. Bil je nekak izvrsteden slučaj, da se je nahajal Viktor

(Nadaljevanje na 4. strani)

L. Ganghofer:

Grad Hubertus

:: Roman ::

47

Grof Ege je čudak, star šestdeset let in strasten lovec. Bolj se briga za lov nego za dom. Tudi za drage kamne je zelo navdušen. Vdovec je in ima štiri otroke: sedemletno Kiti (Katrico), sina Tassila in še dva sinova, ki pa doslej še nista nastopila v naši povesti.

Na gradu gospodinjica stara devica, grofova sorodnica Gundi Kleesberg. Njena mladost je bila precej burna in skrivnostna, zato pa skrbno pazi na Kiti, da ne bi zašla na slaba pota. V mladosti je teta Gundi nekoč poznala slavnega slikarja, profesorja Wernerja, o katerem pa noče nič več slišati. — Wernerjev oče učenec Ivana Forbecka, ki je Wernerju zelo podoben, se nekako boji, dovoliti da le mo- ra, da Forbek slika Kiti.

Grof Ege ima dosti lovecev, največ sta v njegovi bližini dva, namreč mladi France Hornegger, ki so mu očeta na lovu ubili, in odurnež Schipper, ki ne more Franceta videti ter ga je pokrival osumil ta- tvine dragocenih rogov. Schipper tudi zavidava Fran- cetu njegovo ljubico Mali, ki je prišla k svojemu bratu vdoven Brucknerju skrbet za malega otroka.

Grofor sin Tassilo, odvetnik po poklicu, je tajno zaročen s operno pevko Ano, ki se je njemu naljubo odpovedala odru.

Stari Moser je vpokojen lovec. Zdaj pa čitajte dalje, kako je prišel Ivan Forbek v grad silkati mlado konteso Kiti.

"Pri tem moja marljivost nič ne pomeni," je dejal Forbeck, a vendar se mu je v očeh ve- selo posvetilo. "Videl sem in to dela v meni in v re na dan. Jaz sem pri tem le stroj brez volje. Moja roka se giblje, črta in upodablja, dostikrat sam ne vem kako!"

Tasilo mu je položil roko na ramo. "Pristna umetnost se nikoli ne 'dela'. Ustvarja se sa- ma. Toda pozna se vam: Stroj se je pri delu o- grel. Kako uro se utegnem, pojdiva na po- hajk."

Ko sta šla nekaj minut pozneje doli po stop- niceh, sta čula iz izbe Malin glas, ki se je igra- lo z otroki:

Mlinar, oj Mlinar,
kaj si zaspan?
Vrata odpravi,
zunaj je dan!
Vrata zapahnjena,
mlinarja ni doma —
vsak zdaj pred vrata meh,
mler bo do treh!

Dvoje otroških grl je vriskalo od veselja. In vanj se je mešalo bebljanje tenkega glaska.

Ko se je stemnilo, sta se Tasilo in Forbeck ločila pred Jezerskim dvorom.

"Torej jutri!" je dejal Tasilo. In vaši sliki petal in pripovedoval tudi o srečnem lovu

bršno porcijo potrpežljivosti. Danes se nekaj ježi."

"Pa vendar ne name?"
"Tasilo se je zasmel. Da. In kar v glavo mi ne gre, zakaj se je ta vrabec veselil tako namah spomnil na spodobnost. Kati je huda, ker vas od zadnjega kosilca cela dva dni ni bilo na iz- pregled."

"Saj sem moral vendar na vse kriplje dela- ti in dognati zasnovo toliko, da bi mi seja za sliko kaj koristila."

"Delo pred vsem drugim. Jaz sem vas seve- da toplo branil in gospodična Kleesberg mi je pri tem pomagala. Teta Gundi ste si čisto o- svojili. In dobro to izkoristite, kajti število sej ni odvisno ne od vaših umetniških potreb in ne od muhavosti moje sestre, temveč samo od te- ga, če bo gospodična Kleesberg vašemu delu naklonjena. A tu prihaja moj čoln. Torej jutri na svidenje!"

Tasilo je krenil k obrežju, Forbeck je pa sto- pil na gostilniško teraso, da bi si poiskal samo- ten prostorček kje stran od zasednih mizic. Katina nejevolja nanj mu ni šla več iz glave, spremljala ga je domov in se mu po tolikem delu vpletala v zmedene sanje trdnega spanja.

Naslednje jutro proti devetim je prišel stari Moser k Brucknerjevim. Poslala ga je teta Gundi, da bi vzel seboj "malarijo". Forbeck mu je izročil stojalo in barvnik, platno je nesei sam, da bi se mu še vlažne barve ne pokvarile. Na potu proti gradu je Moser neustrudno kle- petal in pripovedoval tudi o srečnem lovu včerašnjega dne; grof Ege je ustrelil tri ime- nitne game in dva jelena. "Ni slabo za prvi dan, a če bi imel mene tam gori, bi jih nastrel- jal še več."

Dolgovečno je pripovedoval stari o never- jetnih lovskih uspehih, ki se mu mora zanje za- hvaliti njegov gospod.

Ko sta prišla do gradu, je stala Kiti pri rib- niku in krmila postrvi. Obležena je bila kakor popoldne takrat, ko jo je bila ujela nevilta. Ko je zagledala Forbecka, se je nasmehnila, vrgla ostanek kruha v vodo in si otrsela dro- tine z rokavic. Forbeck je oprezno prislomil platno na drevo in stopil z belim klobučkom v roki h Kiti. V zadregi jo je pozdravil. "Jaz sem te dni delal, da bi dogotovil zasnovo moje slike. Oprostite mi, če sem bil nevljuden."

DALJE PRIDE

ZNAMENITI ROMANI KARLA MAYA

Kdo bi ne hotel spoznati "Vinetova", idealnega Indijanca, ki mu je postavil May s svojim romanom najlepši spomenik?

Kdo bi ne hotel biti z Mayem v "Padišahovi senci" pri "Obože- valcih Ognja", "Ob Vardarju"; kdo bi ne hotel čitati o plemenitem konju "Rihju in njegovi poslednji poti"?

TO SO ZANIMIVI IN DO SKRAJNOSTI NAPETI ROMANI!!

- IZ BAGDADA V STAMBUL**
4 knjige, s slikami, 627 strani
Izdajalec: Na lovu; Spet na divjem zapadu; Rečeni milijoni; Dediči
Cena 3.50
- VESELINA:**
Smrt Mohamed Emina; Karavana smrti; Na begu v Goropa; Družba En Nač
Cena 1.50
- KRIŽEM PO JUTROVEM**
4 knjige, 598 strani, s slikami
Izdajalec: Na lovu; Spet na divjem zapadu; Rečeni milijoni; Dediči
Cena 1.50
- VESELINA:**
Jezero smrti; Moj roman ob Nilu; kako sem v Mekko romal; Pri Šamarah; Med Jezidi
Cena 1.50
- PO DIVJEM KURDISTANU**
4 knjige, 594 strani, s slikami
Izdajalec: Na lovu; Spet na divjem zapadu; Rečeni milijoni; Dediči
Cena 1.50
- VESELINA:**
Amadžja; Beg iz ječe; Krona sveta; Med dvema ognjema
Cena 1.50
- PO DEŽELI SRIPETARJEV**
4 knjige, s slikami, 577 strani
Izdajalec: Na lovu; Spet na divjem zapadu; Rečeni milijoni; Dediči
Cena 1.50
- VESELINA:**
Brata Aladžija; Koča v soteski; Miridit; Ob Vardarju
Cena 1.50
- SATAN IN ISKARIOT**
12 knjig, s slikami, 1704 strani
Izdajalec: Na lovu; Spet na divjem zapadu; Rečeni milijoni; Dediči
Cena 1.50
- VESELINA:**
Izseljenec; Yuma šetar; Na sledu; Navar- nosti nasproti; Almaden; V treh delih sveta;

Naročite jih lahko pri:

KNJIGARNI "Glas Naroda"

216 West 18th Street New York, N. Y.

DENARNE POŠILJATVE

Denarna nakazila izvršujemo točno in zaneslji- vo po dnevnem kurzu.

V JUGOSLAVIJO		V ITALIJO	
Za \$ 2.55	Din. 100	Za \$ 6.50	Lir 100
\$ 5.00	Din. 200	\$ 12.25	Lir 200
\$ 7.20	Din. 300	\$ 30.00	Lir 500
\$ 11.70	Din. 500	\$ 57.00	Lir 1000
\$ 23.00	Din. 1000	\$ 112.50	Lir 2000
\$ 45.00	Din. 2000	\$ 167.50	Lir 3000

KER SE CENE SEDAJ HITRO MENJAJO SO NAVEDENE CENE PODVZGANE SPREMEMBI GORI ALI DOLI

Za izplačilo večjih zneskov kot zgoraj navedeno, bodisi v dinarjih ali lirah, dovoljujemo še boljše pogoje.

IZPLAČILA V AMERIŠKIH DOLARJIH

Za izplačilo \$ 5.— morate poslati	\$ 3.75
\$ 10.—	\$ 7.50
\$ 15.—	\$ 11.25
\$ 20.—	\$ 15.00
\$ 30.—	\$ 22.50
\$ 40.—	\$ 30.00
\$ 50.—	\$ 37.50

Prejemnik dobi v starem kraju izplačilo v dolarjih.

NUJNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO PO CABLE LETTER ZA PRI- STOJIBNO SL.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY "Glas Naroda" 216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

JUGO-SLOVANSKA KAT. JEDNOTA

Je najboljša in najpopularnejša slovenska podporna organizacija v Ameriki. Računa niske ancesente in plačuje liberalno podporo za slučaj bolezni, nezgode ali smrti. Ima 185-podre- jenih društev in šteje nad 20,000 članov v obeh oddelkih.

Za vstanovitev novega društva zadostuje 8 oseb.

Premoženje Nad Dva Milijona Dolarjev

Pišite za pojasnila na GLAVNI URAD J. S. K. J. :: :: ELY, MINNESOTA

Potnavzgor

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

ZA "GLAS NARODA" PRIPREDIL: I. H.

Navadno so se še nekaj časa pogovarjali o majhnih in najmanjših vsakdanjih dogodkih. Tudi nocoj sede vsaka v svoj kot na divanu. Gospodična Škraba vzame v roke svoje ročno delo.

"No, Gita, kako pa je bilo na konferenci? Ali si zopet dobila ukor?"

Gita prikima.

"Zopet so stresli čez mene cel seznam grehov."

"In pri tem si še tako vesela?"

Gita menadoma pade stari samici okoli vratu.

"To neumno ročno delo že enkrat odloži in me pogledaj. Ali ničesar ne opaziš?"

Julija Škraba je vsa prestrašena.

"Kaj pa je vendar, kaj je?"

"O, celi svet bi najraje pritisnila na srce."

"Ker si bila grajana? To naj kdo drugi razume!"

"Ne, ne, zaradi tega. Samo pogledaj me. Konferenca je že davno minila in je že tudi pozabljena."

"Kje pa si bila tako dolgo?"

"V neki majhni restavraciji."

Stara gospodična jo negotovo ogleduje.

"Moj Bog, saj menda nisi pila priva?"

Gita se glasno zasmije.

"Sedaj pa še misliš, da sem malo vrtoglava?"

"Pfu, Gita, kakšne šale," zakliče nejevoljno stara devica.

Gita ji poboža lice.

"Hočeš menda biti huda na mene? Tega ne boš; za kaj takega me imaš preveč rada."

Julija Škraba ljubeznivo pogleda v njen obraz.

"To predobro veš. Toda sedaj mi povej, kaj se je pravzaprav zgodilo?"

"O, res mislim, da se mi malo vrti. Toda razun skode-lice kave nisem ničesar drugega pila. Vrti se mi zaradi sreče in veselja."

Gospodična Škraba se nemirno gladi po redkih lasih.

"Gita, s svojim razburjenjem me boš danes še popolnoma zmedla. Mogoče pa imaš vročico."

Gita poskoči, iztegne roke, kot bi morala priti do sape. Nato pa zopet sede poleg stare samice in gleda žarečih oči v mali, starikav, nagubanceni obraz. Tako bo mogoče tudi še sama izgledala, po letih — tako trudna, tako brez barve, tako bleda, kot njena lastna senca — ako, da — ako ne bi prišel ta krasni dan in ne bi dal njenemu življenju luči, gorkote in barve. Dlani trdo stisne in globoko potegne sapo. Nato pa pravi resno in razvneto:

"Draga moja, zaročila sem se!"

Stara dama se vzravna in na široko odpre svoje majhne, meglene oči. Nato pa zopet zleze v gubo.

"O, Gita, tako neumna šala!"

Gita prime njeno roko in jo ljubeznivo boža.

"Ni šala. Je popolna resnica, moja draga. Nevesta sem, srečna nevesta."

Gita zopet poskoči in leta okrog, kot bi moralo njeno veselje podivjati.

Stara dama, še vedno sedi vsa trda in presenečena. In Gita zopet prične govoriti in bolj sami sebi.

"Da, moja draga, nevesta sem. Nevesta — kako to zveni! Ah, še sama morem komaj razumeti. Jaz, Gita Stanger najznejšnja, mnogo grajana učiteljica, ki nikomur ni mogla napraviti prav, imela bom moža, ljubega, dobrega, lepega moža. Samo pomisli, Julija: sladke, ljubke otroke, ki jih bom smela vzgojevati, kot hočem sama in kjer mi ne bo mogel ukazovati noben šolski nadzornik."

Zadnje besede so zopet prinesle gospodični Škrabovi življenje.

"Toda Gita, Gita — kako moreš tako nežensko govoriti," pravi začudena.

Gita stoji pred njo in globoko dahne.

"Nežensko? Ali je to nežensko, ako si želim otroke? Sladko, majhno dekletce s svetlimi kodri in jamico na licih. Ali pa fantka, razposajenega, porednega paglavčka, katerega ni mogoče vgnati, razun s prijazno besedo."

Gospa Škraba vsa začudena zmaje z glavo.

"Gita, kot tako te ne poznam in te nočem poznati. Zmešalo se ti je, kaj takega vendar ne smeš povedati," pravi polna nemira.

Gita zbere svoje misli. Kako je mogla kaj takega povedati tako dobri, stari gospodični.

"Da, gospodična Škraba, imas prav. Ne bodi danes tako stroga proti meni. Zares sem nekoliko zmešana."

Stara gospodična je zopet kmalu dobra. In ko prestane svoj strah, se zbudi poleg sočutja in nemira še radovednost.

"Pa mi saj povej, kako prideš do tega, da si se zaročila? S kom pa?"

"Ali ne moreš uganiti? Ali še nisi opazila, da imam enega rada?"

Gospodična Škraba sklene roke.

"Pa menda ne mladi Feldman, ki s svojo materjo stanuje v prvem nadstropju?"

Gita vsa žareča prikima.

"Da, — on. Toda sedaj še ničesar ne povej; sedaj moraš najprej vse slišati, vse lepo po vrsti. Torej, ti veš, da ga zjutraj, kadar grem v šolo, večkrat srečam na stopnicah. Imava skoro isto pot, kadar gre v svojo tovarno. Saj veš, da je risar v tovarni za preproge."

"Da, da — samo naprej," sili Julija Škraba radovedno.

Gita nadaljuje:

"Saj sem ti že pripovedovala, da me je vedno uljudno pozdravljial in enkrat, ko sva se pri njegovih vratih v naglici trčila, me je prosil za odpusčanje in sva šla nato skupaj svojo pot."

"Da, to že vem."

Gita jo smeje poljubi na lice.

(Dalje prihodnjič.)

Lucky za Vas

—Je Lahka Kaja!

ZA VELIKE TRENUTKE
— Lahka Kaja!

Poročni zvonovi — razburljivi časi, dosti kajenja. Vpoštevajte svoje grlo in sezite po lahki kaj — sezite po Lucky!

Ko Veseli Dogodki Vodijo K
Neprestanemu Kajenju!

Ko ste razburjeni . . . nerzvojni . . . radostni in veseli, pokadite dosti cigaret, ne da bi mislili na to. Izberite si lahko kajo. Kadite Luckies — kajiti Luckies so lahka kaja bogatega, zrelega dela tobaka. Napravljene so iz srednjih listov najboljšega tobaka, ki se ga more kupiti za denar. In so edina cigareta, v kateri boste našli važno zaščito grla "Toasting" procesa. Da, edina cigareta. Lucky Strike . . . cigareta finega okusa . . . cigareta, ki je "tudi pozneje v veseljem skladu" z vašim grlom.

★★ "SWEEPSTAKES" NOVICI! ★★

17 Nagradnikov v Alaski in Honolulu!

Enajst moških in ženak v daljnem Honolulu in šest daleč gori na severu v Alaski posna svojo priljubljeno godbo tako dobro, da jim je bilo mogoče imenovati prvotno pesmi v Vaših Lucky Strike "Sweepstakes" 1-2-3 — baš tako. Čestitamo . . . in dosti sreče mnogim drugim oddaljenim navdušencem za "Sweepstakes."

Ali ste se vi že pridružili? Ali ste dobili več okusne Lucky Strikes? Godba je v zraku. Naravnajte na "Your Hit Parade" — ob sredah in sobotah zvečer. Poslušajte, sodite in primerjajte melodije — potem pa poskusite Vaše Lucky Strike "Sweepstakes." In če še ne kadite Luckies, kupite danes zavoček in jih poskušajte. Mogoče počesa pogrešate.

Luckies — lahka kaja

BOGATEGA, ZRELEGA DELA TOBAKA — "IT'S TOASTED"

DOPISI.

Nadaljevanje s 3. strani.

v domovini in se vdeležil pogreba svojega častivrednega brata.

V Makolah pri Poljčanah je umrl Ludvik Černež, sreski šolski nadzornik v pokoju. Umrl je bil eden najboljših pedagogov. Vzgojil je tudi svojo družino v narodnem duhu.

V Kranju je umrl Ciril Mayr, oštir, v Ribnici pa g. Picek rezervni kapetan in posestnik. Govori se, da sta si oba pomagala k nagli smrti.

V Mostah je umrla zadeta od kapi g. Perne. Postala je žrtev obrekovanja, ki jo je do smrti razburjalo. Bila je marljiva in poštena žena in se trudila noč in dan, da je svojo družino pošteno preživljala. Zapuščila nekje v New Yorku soproga, kateremu bi jaz svetoval, naj pride domov in naredi red, sicer bo njegova velika hiša polagoma razpadla. Ena njegova hčerka pridno študira, druga se pa preživlja z delom svojih rok.

Znani komponist Emil Adamič je čital v neki ljubljanski kavarni in Glasu Naroda neko poročilo o uspehih in neumnem kulturnem delovanju pevskega društva "Slovan" v New Yorku. Na njegovo vprašanje, ako to društvo poznam, sem mu pritrdil in omenil, da sem bil tudi jaz član tega društva. V par dnevih mi je pa prinesel pesem, ki jo je komponiral na besedilo pesmi našega pesnika Mr. Zormanu "V veseli družbi." Prosil me je, naj jo doštavim "Slovanu", kateremu

jo je posvetil. Pesem še ni bila nikdar peta in ima vso pravico do nje samo "Slovan". Pesem sem odposlal prevodnji Mr. Hudetu, ki ga prosim, naj mi blagovoli vsaj prejem potrditi.

Gospa Račić, soproga upravitelja Čipkarske zadruge spisala je knjižico "Ljudska kuharica". Knjiga je pisana v jako razumljivem slogu, ima samo lahke recepte za dobro domačo kuhinjo in se jo lahko slovenskim materam priporoča, da jo darujejo svojim hčerkam v Ameriki, ki se bodo pri tem lahko pričele ne samo pripravljati okusno kosilo, temveč se bodo pri tem tudi naučile slovensčine. Ta knjiga bi morala biti v vsaki slovenski kuhinji, ker je radi njenega formata jako pripravna in pa poceni. Mlade ameriške Slovenke se bodo lahko pričele kaj drugega pripravljati, kakor samo pork proga, kateremu bi jaz svetoval, naj pride domov in naredi red, sicer bo njegova velika hiša polagoma razpadla. Ena njegova hčerka pridno študira, druga se pa preživlja z delom svojih rok.

Pisatelj Kač, znan kot avtor izvanredno napete povesti "Grant" je napisal socialno zgodovinski roman "Molou" v katerem je pokazal prokletstvo usodnega srečanja industrije s kmetom. Uverjen sem, da bo roman vsakdo, ki ga bo prebral, priporočil svojim prijateljem in znancom in to tembolj, ker je pisan v poljubnem tonu in ker kaže, da Kač pozna kmetijske značaje, običaje in miselnost.

Delavci so se začeli tudi v domovini zavedati svoje moči in pravice. Mezdno gibanje se je začelo skoraj po vsem svetu in tudi pri nas ni izostalo. V

Kranju je zasedlo delavstvo vse tovarne in zahtevalo večje plače. Kakor povsod se tudi tukaj ni hotel kapital vkloniti zahtevam delavcev. Prišlo je do stavke, ki je trajala 28 dni. Stavkalo je samo v Kranju 2800 tekstilnih delavcev. Ker se delavci niso hoteli umakniti iz tovarniških poslopij, posegla je vmes oblast, in pustila delavce izgnati s policijo in orožniki. V Ljubljani se je govorilo, da je bilo več mrtvih in ranjenih. Da se prepičam o resnici teh trditve, šel sem v Kranj in dočkal, da ni bil nihče usmrčen, pač pa mnogo delavcev ranjenih, da so imeli zdravniki cel dopoldan posla z lečenjem in šivanjem ran. Povedalo se mi je tudi, da je neka delavka kazala zalepko s svojo tedensko plačo in dokazovala, da je zasluzila cel teden za 10 urno delo na dan, beri in piši 57 Din, pač dokaz, da je bila stavka opravljena. Po posredovanju vlade in Delavske zbornice je prišlo do kolektivne pogodbe med delavci in tovarnami. Delavci so izvojevali malo zmagno in se vrnili zopet na delo. Izgube pri tej enomesečni stavki cenijo na 3 milijone Din.

Joža.

PES USTRELIL GOSPO-DARJA.

48-letni kmet Lavoy iz Louiallesa na Francoskem je delal s svojim 20-letnim sinom na polju. Mladi mož je bil prinesel puško s seboj, da bi streljal na kunce, ki bi se pokazali med delom na polju. Res se je pojavila takšna žival. Mladi Lavoy je pomeril in sprožil. Po-

Na parnikih, ki so debelo tiskani, se vrše v domovino izleti pod vodstvom izkušenega spremljevalca.

10. oktobra:	Europa v Bremen	7. novembra:	ChAMPLAIN v Havre
Conte di Savoia v Genoa
20. oktobra:	Roma v Genoa	11. novembra:	AQUITANIA v Cherbourg
Normandie v Havre
21. oktobra:	Queen Mary v Cherbourg
Washington v Havre	14. novembra:	Rex v Genoa
24. oktobra:	Rex v Genoa
Lafayette v Havre
Bremen v Bremen	18. novembra:	Queen Mary v Cherbourg
28. oktobra:	Aquitania v Cherbourg	20. novembra:	Bremen v Bremen
29. oktobra:	Ile de France v Havre	21. novembra:	Lafayette v Havre
Saturnia v Trst
31. oktobra:	Vulcania v Trst	25. novembra:	Normandie v Havre
Berengaria v Cherbourg
4. novembra:	Queen Mary v Cherbourg	28. novembra:	Conte di Savoia v Genoa
6. novembra:	Europa v Bremen	2. decembra:	Queen Mary v Cherbourg
		3. decembra:	ChAMPLAIN v Havre
		4. decembra:	Europa v Bremen
		5. decembra:	Vulcania v Trst
		9. decembra:	Normandie v Havre
Berengaria v Cherbourg
		12. decembra:	Rex v Genoa
		15. decembra:	Bremen v Bremen
		16. decembra:	Queen Mary v Cherbourg
		26. decembra:	Normandie v Havre

Pišite nam za cene voznih listov, rezervacijo kabla in pojanila za potovanje.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY (Travel Bureau)
216 W. 18th St., New York